

Literatuur:

Günter Grass

1999

De sociaal-kritische schrijver Günter Grass (1927-2015) kreeg de Nobelprijs voor de Literatuur in 1999 voor zijn levenswerk. Het Nobelprijsc comité prees hem voor de manier waarop hij “in vrolijk-zwarte verhalen het vergeten gezicht van de geschiedenis” beschreef.

Grass werd wereldberoemd met de roman ‘Die Blechtrommel’ (1959), die zich afspeelt in Danzig waar de schrijver zelf vandaan komt. Het boek gaat over de jongen Oskar die een blikken trommel heeft waar hij op slaat tot de ruiten springen. Hij groeit niet omdat hij niet wil worden zoals de hypocriete volwassenen om hem heen. Het boek is kritisch over de oppervlakkige mentaliteit van Duitsers. Het is samen met de boeken ‘Katz und Maus’ en ‘Hundejahre’ onderdeel van de zogenoemde ‘Danziger Trilogie’.

Grass hield zich naast het schrijven actief bezig met de Duitse politiek. In de jaren zestig hielp hij de SPD en lijsttrekker Willy Brandt bij verkiezingscampagnes. In politieke essays schreef hij over zijn hoop dat Duitsland bevrijd zou worden van fanatisme en totalitaire ideologieën. In de boeken ‘Der Butt’ en ‘Die Rättin’ komen zijn betrokkenheid bij de vredesbeweging en de milieubeweging naar voren.

In 2002 verscheen ‘Im Krebsgang’, over de ondergang van de vluchtelingenboot ‘Wilhelm Gustloff’ en de sociaal-historische nasleep hiervan voor opeenvolgende generaties. Het leverde hem vrijwel alleen maar positieve recensies op en er ontstond een maatschappelijke discussie over de Duitsers die na de oorlog werden verdreven uit onder meer Polen en Tsjechië, de *Vertriebenen*.

Grass groeide in de loop der jaren uit tot een morele autoriteit. Die kwam onder druk te staan toen hij in 2006 in zijn boek ‘Beim Häuten der Zwiebel’ openbaarde lid te zijn geweest van de Waffen-SS. Dit leidde tot felle discussies. Begin 2012 veroorzaakte hij opnieuw opschudding met zijn gedicht ‘Was gesagt werden muss’, waarin hij Israël verweet de wereldvrede in gevaar te brengen.

Grass overleed op 13 april 2015, op 87-jarige leeftijd. Zijn literaire en kunstzinnige nalatenschap is te bezichtigen in het Günter Grass-Haus in zijn voormalige kantoor in Lübeck.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/508/gunter-grass>